

Miljøministeriet

Statsrevisorernes Sekretariatet
Folketinget
Christiansborg
1240 København K

J.nr. 2024 - 19818
Den 17. maj 2024

Ministerredegørelse til Statsrevisorerne om beretning nr. 11/2023 om gennemsigtighed i effekter af tilskud fra grønne programmer

I brev af 19. marts 2024 har Statsrevisorerne anmodet mig om at redegøre for de foranstaltninger og overvejelser, som Statsrevisorernes beretning giver anledning til.

Rigsrevisionen har undersøgt, om Miljøministeriet og bestyrelsen for Miljøteknologisk Udviklings- og Demonstrationsprogram (MUDP) har etableret et grundlag for at følge med i effekten af tilskud fra programmet. Rigsrevisionen konkluderer, at Miljøministeriet og bestyrelsen for MUDP ikke i tilfredsstillende grad har etableret et grundlag for at følge med i effekten af tilskuddene. Rigsrevisionen anerkender vanskeligheder ved at foretage effektvurderinger af programmer som eksempelvis MUDP, men påpeger en række områder, hvor MUDP kan forbedre grundlaget for at følge med i effekter af programmet. Statsrevisorernes bemærkninger er i overensstemmelse med beretningens indhold, idet jeg dog bemærker, at Statsrevisorernes kritik er skærpet i forhold til det, Rigsrevisionens beretning lægger op til. Af Statsrevisorernes bemærkninger fremgår således, at Statsrevisorerne finder det utilfredsstillende, at de tre undersøgte programmer, herunder MUDP, endnu ikke har etableret et grundlag for at kunne følge, om der opnås effekt af programmet.

Rigsrevisionen påpeger, at en systematisk opfølgning i form af evaluering af de grønne programmer bidrager med viden om programmernes effekt og skaber grundlag for at forbedre forvaltningsgrundlaget og sætte klare effektmål. Rigsrevisionen konkluderer, at MUDP i overensstemmelse hermed løbende har fået evalueret programmet, og at der ved den seneste evaluering afsluttet i 2023 er gennemsigtighed i forhold til metodegrundlag og i forhold til usikkerheder i data og analyser. Det er min forventning, at bestyrelsen for MUDP også fremover løbende vil få programmet evalueret, og at bestyrelsen sætter rammerne for evalueringen, så den fortsat foretages på en metodemæssig tilfredsstillende måde, herunder at der er gennemsigtighed.

Jeg bemærker, at den eksterne evaluering af MUDP fra 2023 konkluderer, at programmet udfylder en funktion i innovationslandskabet, som ikke varetages af andre aktører eller af markedet. Evalueringen fremhæver, at erhvervsorganisationer og projektdeltagere fra både erhvervsliv, forsyningsvirksomheder og forskningsmiljøer ser MUDP som en meget værdifuld aktør i forhold til at understøtte innovationsnetværk og samarbejde om teknologiudvikling på tværs af forskning, leverandører og aftagere. Dette bekræfter mig i, at væsentlige effekter af MUDP skyldes de mange projekter og innovationspartnerskaber, der tilsammen understøtter en stærk dansk miljøteknologisektor i højere grad end de enkelte aktiviteter, og disse effekter er svære at måle. MUDP's aktiviteter indgår i et samspil med hinanden og i lige så høj grad med andre aktiviteter.

Rigsrevisionen finder, at MUDP kan forbedre grundlaget for effektivvurdering ved fastsættelse af effektmål på programniveau og til dels på projektniveau samt at opfølgning på effekter af projekter kan forbedres.

På baggrund af Rigsrevisionens rapport har Statsrevisorerne følgende bemærkninger vedr. MUDP:

- Der er ikke fastsat klare effektmål for programmet som helhed.
- MUDP-bestyrelsen følger ikke op på projekternes effekt ved afslutning og i en periode efter projekternes afslutning.

Nedenfor redegør jeg for hvilke foranstaltninger og overvejelser, Rigsrevisionens beretning og Statsrevisorerne bemærkninger har givet anledning til.

Manglende fastsættelse af effektmål på programniveau

Statsrevisorerne påpeger, at der ikke er fastsat klare grønne og økonomiske effektmål for programmet. MUDP's bestyrelse har på forskellig vis gennem programmets levetid arbejdet med effekter, og som opfølgning på den eksterne evaluering fra 2017 blev et indikatorsæt etableret, som netop skulle måle på effekter. Det har dog vist sig, at observerede effekter ikke kan isoleres og tilbageføres til programmet, da de er påvirket af en lang række andre faktorer. Dette underbygges i evalueringen fra 2023, der påpeger, at *"empirisk måling af egentlige effekter af erhvervsrettede tilskudsprogrammer er metodisk meget vanskeligt, hvilket skyldes: (i) at transmissionsmekanismerne er komplekse, (ii) at effekterne kan være længe om at slå igennem, (iii) at det på grund af øvrige påvirkningsfaktorer er svært at isolere programeffekterne, og (iv) at det er usikkert, om observerede resultater er additionelle, fordi det kontrafaktiske forløb er ukendt."*¹

Ovenstående viser vanskelighederne ved at fastsætte effektmål, da det vanskeligt kan måles, om målene nås. På den baggrund er jeg enig i MUDP-bestyrelsens tilgang i MUDP's nye strategi 2024-2027, hvor bestyrelsen med udgangspunkt i en effektkæde for MUDP har opsat succeskriterier, som ikke er egentlige effektmål, men som ved positiv målopfyldelse kan antages at føre til de ønskede effekter af programmet. Denne tilgang synes desuden at være i overensstemmelse med, at det i lovgrundlaget for MUDP fremgår, at programmet skal *understøtte grønne og økonomiske effekter*. Jeg vil anmode MUDP's bestyrelse og sekretariat om i samarbejde med de to andre udviklings- og demonstrationsprogrammer (Det Energiteknologiske Program og Det Fødevareteknologiske Program) at undersøge, hvordan arbejdet med effektmåling af programmerne kan styrkes og tilrettelægges. Arbejdet vil blive igangsat i 2024 og jeg forventer, at det er afsluttet ved udgangen af 2025.

Delvist manglende fastsættelse af effektmål på projektniveau

Rigsrevisionens undersøgelse viser, at nogle projekter har sat klare grønne og økonomiske effektmål, men at de fleste projekter ikke har.

Alle projekter, der søger om tilskud fra MUDP, skal i deres ansøgning beskrive de forventede miljø- og ressourcemæssige resultater af projekter. Som opfølgning på Rigsrevisionens beretning har MUDP i vejledning til ansøgningsmaterialet 2024 tydeliggjort, at de forventede miljø- og ressourcemæssige resultater gerne skal angives kvantitativt i det omfang, det er muligt. Det fremgår således af MUDP's ansøgningsmateriale for 2024, at *"potentialet skal beskrives kvantitativt, hvor det er muligt og meningsfuldt f. eks. i form af tons mindre forurening, tons sparede ressourcer, færre mennesker og natur eksponeret for miljøfarlig kemi, lavere koncentrationsniveauer og løsningens medvirkende reduktion f. eks. af udledning af ozonlagnedbrydende drivhusgasser (i tons CO₂-ækvivalenter)"*. Tilsvarende skal projekterne beskrive de forventede erhvervmæssige resultater, herunder eks. målgruppe og værdi for brugerne, markedspotentiale samt potentiale for vækst og beskæftigelse i Danmark.

¹ Evaluering af MUDP 2023 <https://mudp.dk/media/guzhzqcl/mudp-evaluering-evalueringssrapport-2023-juli-2023.pdf>

For at styrke effektvurdering på projektniveau vil jeg anmode MUDP's bestyrelse og sekretariat om at skærpe opmærksomheden på projekternes angivelse af forventede resultater, herunder om der er brug for ændringer af den nuværende model. Dette arbejde igangsættes i 2024, og det skal ses i sammenhæng med det samarbejde, der sættes i gang mellem de tre programmer, og som forventes afsluttet i 2025. Arbejdet forventes også at omfatte, hvordan evalueringer af programmer udføres.

Opfølgning ved projektafslutning og i en periode efter projektafslutning

Som opfølgning på anbefaling i den eksterne evaluering af MUDP fra 2023 og i overensstemmelse med Rigsrevisionens beretning har MUDP's bestyrelse besluttet et nyt koncept for opfølgning på projekternes resultater, som blandt andet indebærer, at bestyrelsen årligt af MUDP's sekretariat informeres om udvalgte afsluttede projekter ligesom bestyrelsen vil informere om afsluttede projekter i den årlige beretning, som jeg modtager.

Rigsrevisionen påpeger desuden, at MUDP ikke følger op på projekternes resultater et stykke tid efter afslutningen. Jeg vil anmode MUDP's bestyrelse og sekretariat om i samarbejde med de andre udviklings- og demonstrationsprogrammer i relevant omfang og inden udgangen af 2025 at se på, hvordan opfølgningen på de langsigtede effekter kan tilrettelægges.

Afslutningsvis skal jeg bemærke, at der sendes en kopi af nærværende redegørelse til Rigsrevisionen.

Med venlig hilsen

Magnus Heunicke